

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Loppuraportti

Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020
Suomen rakennerahasto-ohjelma

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispäivämäärä	Diaarinumero EUR A 2014/10415/09 02 01 01/2020/LL
Käsittelijä	Puhelinnumero
Hankekoodi A76559	Tila Keskeneräinen

1 Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi Sodankylän matkailun masterplan	
Alkamispäivämäärä 1.1.2021	Päätymispäivämäärä 30.9.2022
Toimintalinja 1. Pk-yritystoiminnan kilpailukyky	
Erityistavoite 2.1. PK-yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen	
Tukimuoto Alueellinen kehittämistuki: kehittämishanke	
Kustannusmalli Flat rate 24 %	

2 Tuensaajan perustiedot

Tuensaajan nimi Sodankylän kunta	
Y-tunnus 0193169-1	Hankkeen WWW-osoite http://www.sodankyla.fi
Yhteyshenkilön nimi Marjo Harjula	
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite marjo.harjula@sodankyla.fi	Yhteyshenkilön puhelinnumero 040-56 56 967

3 Tiivistelmä

3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä

FCG:n laatimassa kehittämissuunnitelmassa käytiin läpi matkailun kehittämisen toimintaympäristö, matkailun nykytila ja sen kehittämiseen liittyvät suunnitelmat, keskeiset kehittämisalueet, investointitarpeet, strategiset linjaukset, kehittämistä ohjaavan maankäytön suunnitelmat ja sen antamat mahdollisuudet.

Hankkeen asiantuntijana toimi FCG, jonka johdolla vietiin eteenpäin alueellisia työpajoja, joita järjestettiin hankkeen aikana yhteensä 10 kpl. Työpajojen ja eri toimijoiden osallistamisen avulla tiivistettiin yrittäjien ja kunnan välistä yhteistyötä sekä koottiin yhteiset teemat, matkailun kärjet sekä yhteiset kehittämisalueet. Lisäksi täsmennettiin Luoston, kirkonkylän sekä pohjoisen Sodankylän profiilia, kohderyhmiä ja päätavoitteita. Työpajoissa tehtiin myös karttatarkasteluja, joihin merkittiin investointi- ja reittitarpeita sekä kehittämisen painopisteitä ja -alueita.

Luoston alueen tarkempia havainnemateriaalia Kantapäävaarasta sekä Luoston ydinkeskustasta. Lisätyö sisälsi 3D-mallin ja kuvaotteet, aineistoa tukevat kuvaukset investointipotentiaalista ja liiketoimintamahdollisuuksista nykyisen ja suunnitellun kaavan mukaisesti sekä kytkettiin konsepti-ideoita maankäyttöön. Tarkoituksena oli saada alueesta kiinnostavaa materiaalia niin uusien asukkaiden kuin investoreidenkin houkuttelemiseksi. Jotta materiaali saatiin myyvämpään muotoon, ostopalveluna hankittiin lisäksi visuaalinen ilme, graafinen toteutus sekä englanninkielinen käännöstyö.

Hankkeessa on laadittu Sodankylän kunnan matkailun kehittämistä ohjaava kokonaisvaltainen masterplan, joka tulee toimimaan matkailun kehittämisen strategisen ja operatiivisen tason työkaluna. Vuonna 2023 kunta tulee tarkentamaan masterplania vielä toimenpideohjelmatasolle, jossa tavoitteet ja toimenpiteet konkretisoidaan, aikataulutetaan ja vastuutetaan eri tahoille. Kehittämistyö jatkuu siis hankkeen jälkeenkin.

3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä

4 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset

4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?

Hanke onnistui erittäin hyvin tavoitteessaan laatia Sodankylän kunnalle matkailuun liittyvä masterplan eli matkailun kehittämissuunnitelma, jossa huomioidaan mm. kestävän kehityksen periaatteet sekä eri maankäyttömuotojen yhteensovittaminen.

FCG:n laatimassa kehittämissuunnitelmassa käytiin läpi matkailun kehittämisen toimintaympäristö, matkailun nykytila ja sen kehittämiseen liittyvät suunnitelmat, keskeiset kehittämisalueet, investointitarpeet, strategiset linjaukset, kehittämistä ohjaavan maankäytön suunnitelmat ja sen antamat mahdollisuudet.

Työpajojen ja eri toimijoiden osallistamisen avulla tiivistettiin yrittäjien ja kunnan välistä yhteistyötä sekä koottiin yhteiset teemat, matkailun kärjet sekä yhteiset kehittämisaiheet. Lisäksi täsmennettiin Luoston, kirkonkylän sekä pohjoisen Sodankylän profiilia, kohderymiä ja päätavoitteita. Työpajoissa tehtiin myös karttataarkasteluja, joihin merkittiin investointi- ja reittitarpeita sekä kehittämisen painopisteitä ja -alueita.

Asiantuntijan kilpailutusvaiheessa pyydettiin tarjoajilta lisätyön hinta, joten FCG:ltä voitiin hankkia suoraan lisätyönä Luoston alueen tarkempia havainnemateriaalia Kantapäävaarasta sekä Luoston ydinkeskustasta. Lisätyö sisälsi 3D-mallin ja kuvaotteet, aineistoa tukevat kuvaukset investointipotentiaalista ja liiketoimintamahdollisuuksista nykyisen ja suunnitellun kaavan mukaisesti sekä kytkettiin konsepti-ideoita maankäyttöön. Tarkoituksena oli saada alueesta kiinnostavaa materiaalia niin uusien asukkaiden kuin investoreidenkin houkuttelemiseksi. Jotta materiaali saatiin myyvämpään muotoon, ostopalveluna hankittiin lisäksi visuaalinen ilme, graafinen toteutus sekä englanninkielinen käännöstyö.

Hanke kokonaisuutena oli erittäin laaja ja onnistunut, kuten matkailukenttä Sodankylässä. Masterplanin avulla saatiin kartoitettua alueiden erityispiirteet ja kehittämistarpeet. Työ tulee kunnassa jatkumaan tarkemman matkailun toimenpideohjelman muodossa.

4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?

Matkailun toimintaympäristön kehittäminen on aiempaa suunnitelmallisempaa. Masterplan eli matkailun kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma toimii myös pohjana Sodankylän kunnan matkailun toimenpideohjelmalle ja on osa elinvoimaohjelmaa.

Luoston havainnemateriaaleilla pyritään saamaan alueelle uusia investointeja ja toimijoita. Alueiden profiloinnit, teemoitukset ja erityispiirteet selkeyttävät mm. kohderyhmävalintoja ja palvelutarjonnan monipuolistamista.

4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Hankkeessa on laadittu Sodankylän kunnan matkailun kehittämistä ohjaava kokonaisvaltainen masterplan, joka tulee toimimaan matkailun kehittämisen strategisen ja operatiivisen tason työkaluna. Vuonna 2023 kunta tulee tarkentamaan masterplania vielä toimenpideohjelmatasolle, jossa tavoitteet ja toimenpiteet konkretisoidaan, aikataulutetaan ja vastuutetaan eri tahoille. Kehittämistyö jatkuu siis hankkeen jälkeenkin.

4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiinko suunniteltu kohderyhmä vai tuliko siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?

Hankkeen toteutus oli Sodankylän kunnan alueella. Kylien osallistuminen jäi hankkeen osalta laimeaksi.

Hankkeelle haettiin jatkoaikaa 30.9.2022, koska korona ei mahdollistanut työpajojen pitoa hankkeen alkuvaiheessa.

5 Seurantatiedot

5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin (kohta 12) numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?

Koska hanke oli selvitys- ja suunnitteluhanke, indikaattorit olivat 0.

5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?

Hankkeesta ei tullut suoranaista hyötyä yrityksille, vaan toimii tulevaisuudessa kunnan matkailun kehittämisen välineenä. Oli erittäin hyvä, että indikaattorit olivat 0, vaikkakin eri yrityksiä ja matkailun alueorganisaatioita sekä yrittäjäyhdistyksiä osallistui mm. hankkeen työpajoihin.

6 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?

Koska hankkeen hallinnointi toteutettiin tuensaajan omana työnä, hankeosaaminen pysyi kunnassa. Hankkeen kokoaminen ostopalveluna lisäsi myös yhteistyötä asiantuntijoiden kanssa, mutta loi myös hyvää pohjaa yrittäjien kanssa tehtävälle yhteistyölle ja tulevaisuuden toimenpiteille.

6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?

Masterplanin kokoaminen toteutettiin ostopalveluna FCG:ltä. Kilpailutus tehtiin huolella, jotta saatiin osaava asiantuntijatiimi käyttöön. Hankkeen alkuvaiheessa toteutui ennalta arvaamaton uhka, COVID-19 pandemia, jonka rajoitusten vuoksi hankkeen alun toimenpiteitä ei voitu toteuttaa. Hankkeelle haettiin jatkoa ja saatiin työpajatin toteutettua suunnitellusti.

6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?

Ohjausryhmä kokoontui neljä kertaa hankkeen aikana.

6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?

Hankkeen toimenpiteinä oli viedä työpajatyöppisesti matkailun kehittämissuunnitelmaa eteenpäin. Alussa yritykset pohtivat onko työstä mitään hyötyä, mutta hankkeen edetessä tuli myös uskoa siihen, että masterplanista voisi olla hyötyä matkailualueiden kehittämisessä. Koska kunta oli vahvasti mukana hankkeen toteutuksessa, se osaltaan lisäsi luottoa matkailun kehittämiseen Sodankylässä.

Sodankylän matkailun masterplan -hanketta on myös esitelty kunnan eri toimielimissä. Sitä on käyty läpi niin elinvoimapolkujen tiimipalaverissa kuin johtoryhmässäkin. Syksyllä 2022 masterplania esiteltiin myös Sodankylän kunnanhallitukselle sekä kunnanvaltuustolle. Myös päättäjät olivat yksimielisiä siitä, että masterplan -hanke on ollut suuritöinen ja onnistunut.

7 Horisontaaliset tavoitteet

7.1 Sukupuolten tasa-arvo

	Kyllä	Ei	Perustelu
Hankkeen päätavoite oli sukupuolten tasa-arvon edistäminen		x	Hankkeen tavoitteena oli laatia Sodankylän kunnalle kokonaisvaltainen matkailualan kehittämissuunnitelma.
Hankkeessa tehtiin toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta	x		Matkailu on naisvaltainen ala, mutta hanke edisti matkailualan kehittämistä tasapuolisesti.
Sukupuolinäkökulma huomioitiin hankkeen toiminnassa (valtavirtaistaminen)	x		Sodankylän kunnan masterplan eli kokonaisvaltainen matkailun kehittämissuunnitelma koski sekä miehiä että naisia.

7.2 Kestävä kehitys

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Välillinen vaikutus	
Ekologinen kestävyys			
Luonnonvarojen käytön kestävyys	0	2	Lähiruuan korostaminen matkailussa nousi myös matkailutuotteena keskusteluissa esille.
Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen	0	3	Suunnitelma tukee kestävän kehityksen periaatteiden huomioonottamista.
Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus	0	2	Suunnitelmassa pyritään huomioimaan erityiset luontoarvot eri alueilla.
Pinta- ja pohjavedet, maaperä sekä ilma (ja kasvihuonekaasut)	0	2	Suunnitelmassa pyritään huomioimaan kestävän kehityksen periaatteet.
Natura 2000 -ohjelman kohteet	0	0	
Taloudellinen kestävyys			
Materiaalit ja jätteet	0	1	Suunnitelmassa pyritään huomioimaan kestävän kehityksen periaatteet. Keskusteluissa nousi esille myös jätteiden lajittelu ja kierrätys eri alueilla.
Uusiutuvien energialähteiden käyttö	0	1	Suunnitelmassa pyritään huomioimaan kestävän kehityksen periaatteet. Keskusteluissa nousi esiin myös uusiutuvat energialähteet ja esim. sähköautojen latauspisteet.
Paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen	0	5	Suunnitelmassa pyritään huomioimaan kestävän kehityksen periaatteet. Hankkeella tuetaan matkailun kestävää ja pitkäjänteistä kehitystä kunnassa.
Aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen	0	3	Saavutettavuuden parantaminen oli yksi hankkeen toimenpiteistä. Hankkeessa toteutettiin digitaaliset alustat ja suositukset -selvitys, jossa tarkasteltiin eri alustojen käyttöönoton mahdollisuuksia.
Liikkuminen ja logistiikka	0	3	Saavutettavuuden parantaminen oli yksi hankkeen toimenpiteistä. Hankkeessa toteutettiin digitaaliset alustat ja suositukset -selvitys, jossa tarkasteltiin eri alustojen käyttöönoton mahdollisuuksia.
Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sekä yhdenvertaisuus			
Hyvinvointi	0	4	Parantuneet matkailupalvelut ja tapahtumat edistävät niin matkailijoiden kuin paikallistenkin asukkaiden hyvinvointia. Hankkeella luotiin pohja pitkäjänteiselle matkailun kehittämiselle.
Tasa-arvon edistäminen	0	2	Suunnitelma pyrkii huomioimaan myös tasa-arvovaikutukset.
Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus	0	1	Suunnitelma tukee kestävän kehityksen periaatteiden huomioonottamista myös sosiaalisesta näkökulmasta.
Kulttuuriympäristö	0	5	Kulttuuriympäristöt ovat yksi olennainen osa kokonaisvaltaisen kehittämissuunnitelman laatimista.
Ympäristöosaaminen	0	0	Suunnitelma tukee kestävän kehityksen periaatteiden huomioonottamista.

8 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin

8.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?

Hankkeesta tiedotettiin aktiivisesti yrittäjille ja alueorganisaatioille lähinnä suorien sähköpostien, sosiaalisen median sekä kunnan nettisivujen kautta. Hanketta esiteltiin eri tahoille mm. kunnan sisällä sekä keskusteltiin hankkeesta eri tilaisuuksien yhteydessä. Hankkeesta on ollut lehtijuttuja mm. Sompiossa ja Lapin kansassa.

8.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyi ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit)

Sodankylän kunta sai rahoitukseen Lapin polku (A78724) -hankkeeseen, jossa selvitetään pitemmän vaellusreitit toteuttamista Sodankylän, Inarin, Utsjoen, Enontekiön ja Kittilän kautta. Myös Pyhä-Luosto reitistöjen kehittämishanke (126451) oli samaan aikaan käynnissä masterplan hankkeen kanssa. Reitistöjen kehittäminen nousi myös Sodankylän matkailun masterplan -hankkeessa erittäin tärkeään rooliin.

Lisäksi Visit Sompio toteuttaa kansainvälistymishanketta (124416), jonka tavoitteena on kehittää matkailualueen kansainvälisyyttä. Eri kohderyhmät tulee huomioida myös kokonaisvaltaisessa matkailun kehittämissuunnitelmassa.

Hankkeen puitteissa osallistuttiin myös Lapin liiton järjestämään pyörämatkailuseminaariin sekä verkostoiduttiin siellä eri hanketoimijoiden ja tahojen kanssa.

9 Aineiston säilytys

9.1 Missä hankkeen aineisto säilytetään tai arkistoidaan? Yhteyshenkilön yhteystiedot.

Hankkeen aineisto säilytetään Sodankylän kunnan arkistossa, Jäämerentie 1, 99600 Sodankylä. Palvelusihteeri Jennika Kinisselkä Puh. 0400289616, jennika.kinisselka@sodankyla.fi

10 Liitteet ja allekirjoitus

Liitteet

Matkailun masterplan

Tuensaaja vakuuttaa tässä loppuraportissa ja sen taustalomakkeissa antamansa tiedot oikeiksi.

Päiväys ja hakijaorganisaation sähköinen allekirjoitus

Lomake jätetään järjestelmässä viranomaiskäsitteilyyn vahvasti tunnistautuneena valtuudella Rakennerahastohankkeen asiakirjojen valmistelu ja käsitteilyyn jättäminen. Tämä korvaa perinteisen allekirjoituksen. Paperilomaketta ei allekirjoiteta käsin eikä sitä lähetetä postitse viranomaiselle